

- » Risks ne vienmēr attaisnojas.
- » Nav nekā vērtīgāka Tavā dzīvē par Tevi pašu!
- » Mācies atteikties no vilinošiem piedāvājumiem!

Suteneru un cilvēku tirgotāju upura iesaistīšanas ceļi – ievilināšana, atkarības radīšana, kontroles pārņemšana, pilnīgā dominēšana.

NEESI UPURIS!

- » Cilvēks ir liela vērtība, kura var nonākt viszemiskāko būtņu – citu cilvēku rokās. Neļaujies tam!
- » Nevienas institūcijas vai cilvēka spēkos nav spēja visu pārbaudīt un izkontrolēt, tāpēc esi vērīgs un sargā sevi pats!
- » Mācies atteikties! Kritiski izvērtē vilinošus piedāvājumus!
- » Novērtē nenovērtējamo – SEVI!

“Ja tu nepārvaldīsi savu dzīvi, kāds cits to darīs tavā vietā.”
/Dž. Atkinsons/

NODERĪGU INFORMĀCIJU MEKLĒ

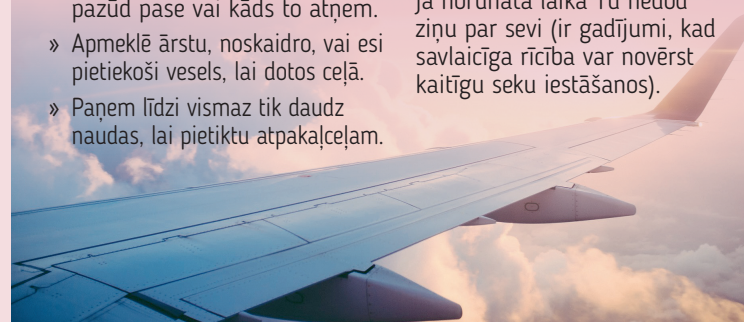
Facebook un interneta vietnē cilvektirdznieciba.lv
 Ārlietu ministrijas mājas lapā www.mfa.gov.lv
 Facebook kontā [@celodrosi](https://www.facebook.com/celodrosi) un mobilajā lietotnē **“Ceļo droši”**

Kas TEV jāņem vērā pirms došanās uz darbu ārzemēs?

- » Iekārtot darbā Latvijā un ārzemēs var tikai licencētas darbā iekārtošanas firmas. To, vai firmai ir licence, vari uzzināt Nodarbinātības valsts aģentūrā: **tāl. +371 67021706, www.nva.gov.lv.**
- » Kur meklēt darbu Eiropā? – Eiropas Darba mobilitātes portāls: **www.eures.europa.eu.**
- » Pieprasi pēc iespējas detalizētāku darba līgumu. To noformē valodā, kuru Tu labi pārzini. Darba līgumu ieteicams noslēgt vēl atrodoties Latvijā.
- » Noskaidro Latvijas vēstniecības adresi, tālrunus tajā valstī, uz kuriem dodies: **www.mfa.gov.lv.**
- » Piezvani izvēlētajā valstī un noskaidro, kas ir nepieciešams, lai Tu varētu strādāt attiecīgajā valstī.
- » Noformē apdrošināšanas polisi, tai skaitā veselības apdrošināšanu un apdrošināšanu nelaimes gadījumiem.
- » Ja esi bezdarbnieks Latvijā un saņem bezdarbnieka pabalstu, neaizmirsti noformēt nepieciešamos dokumentus bezdarbnieka pabalsta eksportam uz ES/EEZ valstīm vai Šveici: **www.vsaa.lv.**

- » Apgūsti izvēlētajā valstī valodu pamatlīmenī vai palūdz kādam uz lapiņas uzrakstīt, no kuras valsts esi un ka Tev ir nepieciešama palīdzība.
- » Informē tuviniekus par darbu ārzemēs, atstāj mājās precīzu savas uzturēšanās vietas adresi un visu informāciju par savu darba devēju.
- » Atstāj mājās pasas kopiju un savu nesen uzņemtu fotogrāfiju, vismaz vienu pasas kopiju paņem līdz gadījumam, ja pazūd pase vai kāds to atņem.
- » Apmeklē ārstu, noskaidro, vai esi pietiekoši vesels, lai dotos ceļā.
- » Paņem līdz vienu tik daudz naudas, lai pietiktu atpakaļceļam.
- » Īslaicīgi (līdz trīs mēnešiem) izbraucot no Latvijas, atstāj informāciju par sevi Konsulārajā reģistrā: **www.latvija.lv/lv/Epakalpojumi/EP139/Apraksts**, lai krīzes (piemēram, dabas katastrofu, politisko nemieru, kara darbību utt.) gadījumā būtu iespējams ar Tevi sazināties.
- » Vienojies ar tuvinieku vai draugu, ka viņš informēs tiesību aizsardzības iestādes, ja norunātā laikā Tu nedod ziņu par sevi (ir gadījumi, kad savlaicīga rīcība var novērst kaitīgu seku iestāšanos).

Ārlietu ministrijas Konsulārais departaments – zvani, ja Tev ir aizdomas par vardarbību vai izmantošanu ārvalstīs: **+371 2633 7711** (diennakts dežūrtālrunis ārkārtas situācijās)

legaumē svarīgākos tālrunus un adreses:

Valsts policijas GKRP ONAP 3. nodaļa Cilvēku tirdzniecības un sutenerisma apkarošanai, Čiekurkalna 1.līnija 1, k-4, Rīga, tālrunis +371 6707 5450, +371 6707 5344; e-pasts: onap@vp.gov.lv.

Valsts policijas diennakts bezmaksas palīdzības tālrunis 110 un glābšanas dienesta vienotā ārkārtas palīdzības izsaukuma tālrunis **112** darbinieki, identificējot iespējamus cilvēku tirdzniecības gadījumus, nekavējoties nodrošina savienojumu ar kompetentajām amatpersonām.

Biedrība **«Centrs MARTA»** nodrošina valsts apmaksātos sociālās rehabilitācijas pakalpojumus cilvēku tirdzniecības upuriem, kontakttālruni: **+371 8000 2012** (bezmaksas zvaniem no Latvijas), diennakts tālrunis zvanieniem no ārzemēm: **+371 2564 8595, +371 6737 8539;** e-pasts: **centrs@marta.lv.**

Biedrība **«Patvērums DROŠĀ MĀJĀ»** nodrošina sociālās rehabilitācijas pakalpojumus cilvēku tirdzniecības upuriem: tālrunis **+371 6789 8343,** diennakts uzticības tālrunis **+371 2861 2120;** e-pasts: **drosa.maja@gmail.com.**

Kas jāzina par darbaspēka nomu?

- » Ja darba līgumu ar Tevi slēdz darbā iekārtošanas firma jeb darbaspēka nodrošināšanas pakalpojuma sniedzējs, lai uz noteiktu laiku norīkotu Tevi veikt darbu citur, tad darbā iekārtošanas firma ir Tavs darba devējs. Tu kā darbaspēks tiks “iznomāts” citam darba devējam vai uzņēmumam.
- » Darbā iekārtošanas firmai jeb darbaspēka nodrošināšanas pakalpojuma sniedzējam kā darba devējam ir pienākums darbiniekam (kurš uz noteiktu laiku norīkots veikt darbu citā uzņēmumā jeb “iznomāts”) nodrošināt tādus pašus darba apstākļus un nodarbinātības noteikumus,

kādus nodrošinātu šī uzņēmuma darbiniekam, kurš veiku to pašu darbu. Darba apstākļi un nodarbinātības noteikumi attiecas uz darba un atpūtas laiku, darba samaksu utt.

» Darbā iekārtošanas firmai jeb darbaspēka nodrošināšanas pakalpojuma sniedzējam jānodrošina darbiniekam laikā jāizmaksā darbiniekam atlīdzība, kas nav mazāka par valstī noteikto minimālo mēneša darba algu. Tādējādi darbiniekam par dīkstāvi ir jāmaksā minimālā alga normālā darba laika ietvaros (par 8 stundām dienā), nevis pēc summētā vai nepilnā darba laika.

CILVĒKU TIRDZNICĪBAS NOVĒRŠANA

Cilvēku tirdzniecība ir globāla, sociāla un krimināla problēma.

Cilvēku tirdzniecībā iesaistītās personas tiek ekspluatētas dažādās jomās un veidos: celtniecībā, lauksaimniecībā, apkalpojošā sfērā, zivsaimniecībā, seksuālās ekspluatācijas nolūkos, nelegālā adopcijā, piespiedu ubagošanā, orgānu tirdzniecībā, kā narkotiku kurjeri u.tml.

Par cilvēku tirdzniecības upuri var kļūt jebkura dzimuma, rases, vecuma un statusa cilvēks ikvienā pasaules reģionā.

ASV Valsts departamenta ziņojums par cilvēku tirdzniecības apkarošanas iniciatīvu liecina, ka pasaulē ik gadu tiek pārdoti un ekspluatēti 600 000 līdz 800 000 cilvēki, pārsvarā sievietes un bērni.

Cilvēku tirdzniecības fenomens

Mērķis – personas ekspluatācija:

- » prostitūcija vai citas seksuālās ekspluatācijas formas;
- » fiktīvas laulības;
- » piespiedu darbs vai pakalpojumi;
- » verdzība vai verdzībai līdzīgas formas;
- » kalpība;
- » orgānu izņemšana.

Atceries – cilvēku tirdzniecība var skart abu dzimumu, dažādu sociālo statusu un vecumu pārstāvjus, tajā skaitā arī bērnus!

Cilvēku tirdzniecību var veicināt šādi faktori:

- » bezdarbs;
- » vāja sabiedrības ekonomiskā un sociālā struktūra;
- » izglītības iespēju trūkums;
- » kultūras iezīmes;
- » labākas dzīves vilinājums ārzemēs;
- » vardarbība pret sievietēm un bērniem;
- » bruņoti konflikti.

Vervēšanā var tikt izmantoti:

- » personīgi sakari (piemēram, draugi, paziņas vai pat radnieki);
- » sociālie tīkli;
- » darbā iekārtošanas firmas;
- » darba un studiju piedāvājumi presē un internetā;
- » sludinājumi internetā un „čatu lapās”;
- » jauniešu apmaiņas programmas;
- » modeļu aģentūras;
- » iepazīšanās aģentūras.

Vervētāji:

- » šķietami draugi;
- » profesionāli vervētāji (gan grupā, gan individuāli);
- » šantāžisti;
- » ārzemju līgavaiņi.

Fiktīvo laulību sekas

- » Vīrs¹ vai vervētāji Tev var atņemt dokumentus, telefonu, ieslēgt dzīvoklī un liegt sazināšanos ar apkārtējiem, liekot izpildīt visas viņu vēlmes, tostarp seksuālās.
- » Pret Tevi var izturēties vardarbīgi, jo vīrs uzskata Tevi par preci un savu īpašumu; gadījumā, ja nevēlēsies precēties ar konkrēto cilvēku, pret Tevi var pielietot spēku, draudus.
- » Citas tautības vīrs Tev var uzspiest savu ticību un tradīcijas. Tev var aizliegt kontaktēties ar draugiem vai piespiest mainīt gērbšanās stilu!
- » Tu vari nokļūt kreditoru rokās, jo vīrs Tevi izmantos kā galvotāju.
- » Tu vari iekļūt kreditoru parādos, jo vīrs var atvērt kopīgu bankas kontu vai uzņēmumu uz Tava vārda! Tu vari palikt bez darbā nopelnītās naudas, jo fiktīvais vīrs piesavināsies Tavu algu!
- » Vīrs var nepieņemt šķirt laulību, un Tev var sagādāt problēmas pierādīt, ka laulība bijusi fiktīva!
- » Par fiktīvu laulību laikā dzimuša bērna tēvu tiks uzskatīts fiktīvais vīrs, kaut arī īstais bērna tēvs būtu cits.
- » Tevi var aizvest uz citu zemi, kur būsi viena pati un nevarēsi vērsties pēc palīdzības!
- » Latvijā par trešās valsts pilsoņa nodrošināšanu ar iespēju likumīgi uzturēties Latvijā vai Eiropas Savienībā (iegūt uzturēšanās atļauju uz fiktīvās laulības pamata) draud kriminālatbildība (Krimināllikuma 285.2 pants) un sods ar brīvības atņemšanu uz laiku līdz 5 gadiem.

¹ Latvijas pieredze liecina, ka fiktīvo laulību slēgšana visbiežāk tiek konstatēta starp vīrieti – trešo valstu pilsoni un sievieti – Latvijas valstspiederīgo.

Darba ekspluatācijas sekas

1. Tu tiek nodarbināts pret paša gribu.
2. Tu nevari pēc brīvas gribas pamest nodarbošanos vai mainīt darbu.
3. Necilvēcīgi dzīves un darba apstākļi.
4. Mākslīgs parāds vervētājam vai darba devējam (piemēram, par mājokli, par pārtiku, par transportu).
5. Darbs bez darba līguma noslēgšanas.
6. Atņemti identifikācijas dokumenti.
7. Tu nevari brīvi rīkoties ar saviem ienākumiem.
8. Vardarbīga attieksme no darba devēja puses.
9. Personai pret pašas gribu vai nesamērīgā apjomā jāveic darbi vietā, kurā viņa patstāvīgi tiek turēta.
10. Jāveic cits darbs, nevis iepriekš paredzētais vai apsolītais.

